

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Tamási Artúr ügyvéd által képviselt dr. felperes neve felperesnek a Gárdos Mosonyi Tomori Ügyvédi Iroda által képviselt alperes ellen szerződés elszámolása és óvadék kiadása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2019. február 12. napján kelt 32.G.40.787/2018/15. számú ítélete ellen a felperes által előterjesztett fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 300.000 (háromszázezer) forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

1.

A felperes módosított elsődleges keresetében az alperest 1996,99 CHF megfizetésére kérte kötelezni a felek között 2008. szeptember 24. napján létrejött, „Visszaigazolás-Kamatswap (IRS) ügyletre” megnevezésű megállapodás alapján, mivel álláspontja szerint az alperes az ún. strukturált kamatot hibásan, a szerződés nem megfelelő értelmezésével számította ki, így az általa meghatározott összegű szerződéses kamatot köteles a részére megfizetni. Ezen túlmenően a régi Ptk. 271. § (3) bekezdése alapján 120.000 CHF, 34.300 EUR és 2008. október 16-tól a régi Ptk. 301. § (3) bekezdése szerinti törvényes mértékű késedelmi kamata, valamint 49.400,19 CHF erejéig is kérte marasztalni. A 120.000 CHF-et az átadott óvadékkal való elszámolás címén, míg a további összegeket elsődlegesen a jogalap nélküli gazdagodás visszatérítéseként a régi Ptk. 361. § (1) bekezdése alapján kérte, mivel óvadék kiegészítési kötelezettsége hiányában a kifizetésükre szerződéses alap nélkül került sor. Arra az esetre, ha a bíróság e két teljesítést óvadék kiegészítésnek tekintené, ezeket is az óvadékkal való elszámolás keretében kérte a régi Ptk. 271. § (3) bekezdése alapján, mivel az ügylet zárásakor nem volt olyan követelése az alperesnek, amelyre azt felhasználhatta. Ezen kereseti kérelmei tekintetében arra hivatkozott, hogy az alperes a visszaigazolásban a strukturált kamat számításánál nem vette figyelembe, hogy a képletben szereplő árfolyamindex, hasonlóan a képletben lévő további elemekhez százalékos érték, így százalékképzés címén indokolatlanul szorozta meg 100-zal a képlet egyéb elemeiből adódó értéket. A képletnek minden eleme százalék, így nem alkalmazható olyan plusz művelet, ami abban nem szerepel. További hivatkozása szerint a képletben szereplő árfolyamindex érthetetlen, lehetetlen feltételként a régi Ptk. 228. § (3) bekezdése folytán érvénytelen, továbbá a régi Ptk. 209/A. § (2) bekezdése szerinti tisztességtelen szerződési feltétel, így semmis. Semmissége folytán a régi Ptk. 239. § (2) bekezdése értelmében a részleges érvénytelenség jogkövetkezménye, hogy a képletből az

árfolyamindex mellőzendő, így ezen számítás esetén is 1996,99 CHF kamat illeti, valamint visszajár a óvadék.

A felperes másodlagos kereseti kérelme az eredeti állapot helyreállítására és ennek körében az általa teljesített, illetve elvont 120.000 CHF, 34.300 EUR és 49.400,19 CHF, valamint ezek törvényes késedelmi kamatainak a megfizetésére irányult, mivel a „Visszaigazolás-Kamatswap ügyletre” megállapodás a régi Ptk. 200. § (2) bekezdése szerint nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütközik. Másodlagosan az eredeti állapot helyreállítására és a fenti összegek megfizetésére irányuló igényét a szerződés létre nem jöttére alapította, mivel a strukturált kamat képletében szereplő árfolyamindex meghatározatlansága folytán a felek közötti akarategység hiányzik. Végül, amennyiben az árfolyamindex semmissége nem részleges érvénytelenségre, hanem a szerződés teljes érvénytelenségére vezetne, ezen a címen igényelte az eredeti állapot helyreállításaként az alperes marasztalását.

2.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Arra hivatkozott, hogy a felperes kereseti kérelmeit rossz sorrendben terjesztette elő, mivel elsődlegesen a kamatkikötés részleges érvénytelenségét kell vizsgálni és az elszámolást elvégezni, másodlagosan, ha a részleges érvénytelenség az árfolyamindex kapcsán nem lehetséges az érvénytelenség egyéb jogkövetkezményét kell levonni, harmadsorban pedig az érvényes szerződés alapján az elszámolásra vonatkozó kereseti kérelmet kell vizsgálni. Álláspontja szerint sem az árfolyamindex mint szerződési feltétel, sem a létrejött jogügylet a felperes által megjelölt jogalapon nem érvénytelen, de az árfolyamindex semmissége részleges érvénytelenséget sem eredményezhet, ezért az általa érvényesíteni kívánt összeg ezen az alapon nem illelheti meg. Az árfolyamindex kikötés tisztességtelensége körében a tájékoztatás megfelelése kapcsán azzal érvelt, hogy a perbeli ügyletre - mivel az nem deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés - a 2/2014. PJE határozatban foglalt megállapítások nem alkalmazhatóak, valamint nyomatékosan hivatkozott a jogerős választottbírói ítéletre, amely érdemben vizsgálta a kamatswap szerződés létrejöttét és annak tartalmát. Ítélt dolognak minősül álláspontja szerint az a megállapítás, hogy a kamatswap szerződés a megfelelő tájékoztatása folytán létrejött, a felperes a megfelelő tájékoztatást az ügylet lényegi elemeit illetően megkapta. A 34.300 euróval kapcsolatos felperesi álláspont is megalapozatlan, és a kereset összecszerűsége tekintetében is bizonyítatlan, mivel a felperes a 34.300 euró óvadékot az induló fedezet részeként nyújtotta, így ezt az összeget jogszerűen tartotta magánál. A felperes elszámolási keresetét érdemben is megalapozatlannak minősítette, arra hivatkozott, hogy a kamatforduló napján a szerződésben rögzített képletnek megfelelően számította ki a feleket terhelő kamatfizetési kötelezettséget. Vitatta a felperes állítását a képletben szereplő árfolyamindex százalékos meghatározása tekintetében, mert az sérti a matematika alapvető szabályait és ellentétes a felek tényleges megállapodásával. Ahhoz, hogy a kamatszámítási képlet elvégezhető legyen, azt százalékká kell alakítani akként, hogy meg kell szorozni 100-zal. A felek szándéka e körben egyértelmű volt, mivel a felperes magasabb hozam reményében egy kockázatos ügyletet kívánt megkötni, amely kockázat egyebek mellett a CHF/HUF árfolyam elmozdulásából fakadt. Kifejtette, hogy a képlet egységes rendelkezést tartalmaz, annak egy része nem lehet érvénytelen, a spekulatív jelleget az árfolyamindex hordozza, amely nélkül mind ez, mind a szerződés jellege megszűnne, amelyre a felek szándéka nem terjedt ki.

3.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította és a felperest kötelezte arra, hogy fizessen meg az alperesnek 3.420.125 forint perköltséget, valamint az államnak 1.000.000 forint illetéket.

3.1.

Az ítéletben tényként állapította meg, hogy a peres felek között 2008. május 23. napján Megállapodás Pénzügyi Szolgáltatások Nyújtásáról Kiemelt Magánügyfelek részére és Keretszerződés Tőzsdei és Tőzsdén Kívüli Azonnali és Származtatott, valamint Strukturált Betétügyletek Kötésére elnevezésű szerződések jöttek létre. Utóbbihoz kapcsolódóan a felek szerződéskiegészítést is kötöttek, valamint a felperes kitöltötte és aláírta az ún. MIFID tesztet és annak számítógépes kiértékelését, amelyben az alperes arról tájékoztatta, hogy magas kockázatú termékekbe való befektetést fog számára javasolni. Az alperes befektetési szolgáltatási Üzletszabályzata a csereügylet (swap) és a származtatott ügylet fogalmát, valamint az óvadékkal kapcsolatos rendelkezéseket meghatározta. A Pénz- és Tőkepiaci Állandó Választottbíróság 30/2011. számú ítéletének tényállását ismertette, amely szerint 2008. szeptember 10-én a felperest telefonon kereste meg **B. G.** az alperes képviselőjében, egy pontosan meg nem nevezett új termék ajánlása érdekében. A telefonbeszélgetés után 2008. szeptember 16-án a felperes, valamint az alperes képviselőjében eljáró **A. L.** treasury munkatárs és **B. G.** között személyes találkozóra került sor. A találkozón **A. L.** az egyedüli ügyfélként jelenlévő felperes számára szóbeli tájékoztatást adott az alperes által ajánlott árfolyamindex swapnak nevezett ügyletről, valamint átadásra került egy CHF devizanemre specifikált bemutató prezentációs anyag. A találkozót követően **B. G.-t** a felperes kereste telefonon 2008. szeptember 19-én azzal, hogy átgondolás és otthoni átbeszélés után meg kívánja kötni a személyes találkozón alperes által ajánlott ügylettípust. Ugyanezen a napon 2008. szeptember 16-i keltezéssel a felperes további kockázatfeltáró nyilatkozatot írt alá, amelyben arról nyilatkozott, hogy az árfolyamindex swap terméktájékoztatást kézhez vette és megismerte, valamint az ügylet elvben korlátlan kockázatait megértette. Szintén 2008. szeptember 19-én 15 óra 25 perckor telefonon kereste alperes képviselőjében **Sz. Cs.** azzal, hogy megbízást vegyen fel árfolyamindex swap ügylet megkötésére. **Sz. Cs.** tájékoztatta a felperest a megkötésre kerülő ügylet tartalmáról, tájékoztatást adott az ügylet névértékéről, az elszámolásra kerülő kamatok mértékéről, a kamat számítása során alkalmazott árfolyamindexnek a kamatokra kifejtett hatásáról, illetve az azokhoz kapcsolódó kulcsfontosságú árfolyam mértékekről (kiütési szintek), valamint az ügylet fedezetének mértékéről és annak zárolásáról, ezen belül arról, hogy mindaddig, amíg az ügyletben árfolyamkockázat érvényes, addig a befektetés nem elvihető. Az ügyletkötést követő árfolyamváltozások miatt a peres felek között többszöri folyamatos egyeztetés zajlott, melynek során a felperes többször elismerte a felelősségét és úgy nyilatkozott, hogy a számára átadott anyagot idő hiányában nem olvasta el. 2008. november 25-i keltezéssel megtámadását bejelentő levelet írt az alperesnek, kérte az euró-számláján az eredeti állapot helyreállítását. 2012. augusztus 9. napjáig három kamatfizetési időpont következett be, így a felperes 2009. szeptember 25-én 2.433,33 CHF kamatot realizált alperestől, a felperesnek 2010. szeptember 27-én 30.690,56 CHF, 2011. szeptember 30-án 56.317,60 CHF kamatfizetési kötelezettsége keletkezett az alperes felé. Az elszámolásokat számszakilag nem kifogásolta, az alperesnél vezetett számláján történő jóváírással, illetve terheléssel a fizetési kötelezettségeinek eleget tett.

A felperes 2011. november 9-én keresetet terjesztett elő az alperes ellen a Pénz- és Tőkepiaci Állandó Választottbírósnál, amely azt a 30/2011. számú ítéletével elutasította. A kereset elsődlegesen a 2008. szeptember 23. napján létrejött „Visszaigazolás-Kamatswap ügyletre” megnevezésű megállapodás érvénytelenségének megállapítására és jogkövetkezményeként az eredeti állapot helyreállítására irányult a régi Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközés címén, másodlagosan az alperes marasztalására 83.143,66 CHF összegben kártérítés címén, azon az alapon, hogy az alperes a régi Ptk. 205. § (3) bekezdése, valamint a Bszt. 44. §-ában foglalt tájékoztatási kötelezettségét megsértette.

3.2.

Az elsőfokú bíróság az ítélet jogi indokolásában rögzítette, hogy a választottbíróági ítélet folytán jóerkölcsbe ütközés címén előterjesztett kereset, valamint a kamatswap szerződés létrejötte, a feleknek az ügy lényegi elemeiben való megállapodása az ítélőtábla korábbi végzésének 8. pontjára figyelemmel ítélt dolognak minősül. A 2/2010. (VI. 28.) PK vélemény 6/a. pontjára is figyelemmel vizsgálta elsődlegesen a kamatkikötés részleges érvénytelenségére, másodlagosan, az árfolyamindex részleges érvénytelenségének kizártsága esetén a teljes érvénytelenségre alapított kereseti kérelmet, harmadlagosan pedig az árfolyamindex mint érvényes rendelkezése alapján előterjesztett keresetet. Rögzítette, hogy a perbeli szerződés ugyan fogyasztói szerződés, a kamatswap ügyletre azonban sem a 2/2014. PJE határozat, sem a később keletkezett deviza törvények nem alkalmazhatóak. Irányadó rá ugyanakkor a befektetési vállalkozásról szóló 2007. évi CXXXVIII. törvény (Bszt.) több rendelkezése, melyet részletesen ismertetett. Megállapította, hogy felperes mint befektető és az alperes mint pénzügyi szolgáltató között a Bszt. hatálya alá tartozó kamatswap ügylet jött létre, amelyre a régi Ptk. rendelkezései is irányadóak. Az árfolyamindex swap ügylet lényeges tartalma, hogy a felek úgy állapodnak meg, hogy a szerződésben írt forduló napokon öt éven át, vagy a szerződésben meghatározott árfolyam (kiütési szint) eléréséig a szerződésben rögzített számítási módszer szerint az teljesít pénzfizetést a másik félnek, akinek az árfolyam-szintre tekintettel ilyen kötelezettsége keletkezik. A szerződés pénz átadására irányul, ahol a jogosult személye és a teljesítés összege az árfolyamindex függvényében alakul ki. Az ügylet lényegében egy a devizaárfolyam jövőbeli alakulására vonatkozó fogadásként értékelhető, ahol a szolgáltatás és ellenszolgáltatás viszonya nem értelmezhető. A kamatképlettel és az árfolyamkockázattal kapcsolatosan rögzítette, hogy a felek minden évben a visszaigazolásban rögzített képlet alapján elszámoltak. Egy ilyen képlettel kapcsolatosan a régi Ptk. 207. §-a nem alkalmazható, mivel számokat és matematikai műveleteket és nem szavakat tartalmaz. A felek egyezően nyilatkoztak, hogy az Európai Központi Bank nem jegyez CHF/HUF árfolyamot, mivel az ECB által jegyzett árfolyam definíciószerűen az egyes devizák euróhoz viszonyított árfolyamát mutatja, ahol a CHF/HUF árfolyam azonos az EUR/HUF / EUR/CHF mértékkel. Nem fogadta el a felperes álláspontját, hogy a 185,00 CHF/HUF árfolyam esetén nem határozható meg kamat-képlet, mivel ilyen esetben a felperesnek fizetési kötelezettsége nincs, illetve csak akkor lehet, ha valamelyik évfordulós napon a CHF forint árfolyama 185 forint fölött lenne. A felperes számára egyértelmű volt az árfolyamkockázatra és a kamatra vonatkozó képlet. A visszaigazolás ugyanis meghatározza a spot árfolyamot, amely az ECB általi árfolyamfixing, ennek alapulvételével számított CHF/HUF árfolyam alapján kell meghatározni az árfolyamindexet. Az elsőfokú bíróság az alperes által csatolt, dr. K. J. szakértő által készített véleményre utalt e körben akként, hogy a CHF/HUF árfolyam ténylegesen létező árfolyamot jelent, a szerződés szerinti árfolyam ún. származtatott árfolyam, két másik árfolyamból származtatható, amely szerződéses rendelkezés egyértelmű és pontos volt. A felek rendelkeztek a releváns bankközi piaci árfolyamról is ami a kiütési szint meghatározásában bírt jelentőséggel. A bíróság osztotta az alperes álláspontját, hogy a kamat-képlet részét képező árfolyamindex érvénytelensége részleges érvénytelenséget nem eredményezhet, mivel a képlet egyetlen számot helyettesít, ami egy összeget határoz meg, nevezetesen, hogy a felső határ fölött 30%-kal több kamatot fizessen a felperes, mint ahány százalékkal az árfolyam meghaladja 185-ös szintet. Vizsgálta a régi Ptk. 209. § (1) bekezdése, valamint 209/A. § (2) bekezdése alapján az árfolyamindex tisztességtelenségét is. Ennek során a választottbíróági ítélet megállapításából indult ki, amely megállapította, hogy az alperes megfelelően tájékoztatta a felperest az ügylet lényeges elemeiről, valamint, hogy ez egy spekulatív ügylet, ahol rövid időn belül nagy nyereséghez lehetett jutni, de jelentős kockázata is volt, mivel az árfolyam ingadozását használta ki. A megállapodás világos és egyértelmű volt, a felek az ügylet kimenetelét és a releváns bankközi piaci árfolyamot meghatározták.

A másodlagos kereseti kérelem és a régi Ptk. 271. § (3) bekezdése tekintetében utalt arra, hogy az

alperes minden kamatforduló napon elszámolt, így az erre alapított kereset nem foghatott helyt. A régi Ptk. 361. §-án alapuló kérelem pedig fogalmilag kizárt, mivel az óvadéki szerződés fennállta kizárja a jogalap nélküli gazdagodást. A kamat-képlettel kapcsolatosan rögzítette, hogy a szerződés öt éves időtartama alatt a felek minden évben egyszer a kamatforduló napján vállaltak kölcsönösen kamatot fizetni a szerződésben rögzített szabályrendszer szerint. Az alperes az ügylet névértékére vetítve az aktuális CHF LIBOR alapján meghatározott összeget, az ügyfél, azaz a felperes pedig ugyanennek a referencia kamatnak a 120 bázisponttal csökkentett, és ún. árfolyamindex-szel növelt értékét. A bankközi piacon jegyzett CHF/HUF árfolyam alakulásától függően így 3 eset merülhetett fel. Nem volt vitatott a perben, hogy az swap ügyleteket az alperes minden esetben tükörügyletekkel fedezte a bankközi piacon.

A keresetösszegezésével kapcsolatosan rögzítette, hogy a felperes az óvadék fizetési kötelezettségét forint és euró összegekben alapított óvadékkal teljesítette, amelyet az alperes 45/A/35 sorszám alatti okiratokkal igazolt. Eszerint 34.300 euró és 12.071.700 forint pénzüsszegen alapított óvadékot, majd az euró összeget 2008. október 15-én forintra váltotta át, ami így 8.472.100 forint összeget eredményezett a felperes forintszámláján. A 34.300 euró így az óvadék részét képezte. 2009. december 29-én további 8.851.808 forinttal egészítette ki a felperes a korábban nyújtott óvadékot, majd 2010 szeptemberében 5.657.814 forint, 2011. szeptember 26-án 13.585.494 forint, 2012. szeptember 25-én 11.994.431 forint, 2013. szeptember 25-én pedig 2.955.495 forint óvadék felhasználására került sor. Addig az alperes az óvadékot kamatozó betét formájában óvadéki számlán tartotta. A felperes alaptalanul hivatkozott a 34.300 euróval kapcsolatosan jogalap nélküli gazdagodásra, mivel ilyen összegű óvadék elhelyezésére nem került sor, másrészt a 8.472.100 forintot nem fedezetkiegészítésként, hanem az induló fedezet részeként nyújtotta. Az alperes azt jogszerűen tartotta magánál, továbbá az alperes elévülési kifogását erre tekintettel nem is vizsgálta.

Kifejtette az elsőfokú bíróság továbbá, hogy a kamatswap ügylet jellegéből adódóan egy spekulatív, nagy kockázatú ügylet, amely során úgy hozhat létre a befektető befektetésként szolgáló nyitott pozíciót, hogy a valóságban tőkecsere, azaz a befektető részéről pénz fizetésére nem kerül sor, csupán egy jövőbeli ígervényre kötnek szerződést, azaz egy meghatározott tőkére vetített összeg alapján meghatározott időpontban, meghatározott feltételek szerint cserélnek kamatot. Ennek fő jellemzője az árfolyam, amely eredményeként a befektető rövid időn belül tőkebefektetés nélkül viszonylag nagy összegű nyereséghez juthat, ugyanakkor éppen a spekulatív ügylet jellegére tekintettel nagy kockázata is van. Az ügyfél ennek a kockázatnak a biztosítására szolgáltat óvadékot, amit teljes egészében elveszíthet, mivel az árfolyam ingadozás miatt a kockázata kimagasló. Az ügylet fő jellemzője az árfolyam, amelynek az ingadozását használja ki, és ez irreverzibilissé teszi a felek szolgáltatását, vagyis az nem fordítható vissza. Mivel a szerződés megszűnt, így az hatályossá nem nyilvánítható, valamint nincs olyan ellenszolgáltatás nélkül maradó szolgáltatás sem, amelynek megfizetését a felperes az érvénytelenség esetén követelhetné.

Az elszámolásra alapított felperesi kereset vonatkozásában az alperes érvelését elfogadva kifejtette, hogy a képletben szereplő árfolyamindex, ami a spot/185-1 képletrészt jelenti, nem határozható meg százalékként, ezért azt százalékká kell alakítani úgy, hogy a kapott eredményt 100-zal kell megszorozni.

Az iratok között elfekvő **R. J.** igazságügyi szakértő jelen perrel azonos tárgyú eljárásban készített szakértői véleményének elfogadásával megállapította, hogy a harmadlagosan előterjesztett, a szerződés teljesítésére irányuló felperesi kereset is alaptalan, mivel az alperes helytállóan számította ki a kamatforduló napokon a feleket terhelő fizetési kötelezettséget. Utalt még arra, hogy az EUB C-51/17. számú ítélete a deviza szerződés érvénytelenségének tisztességtelensége tárgyában született,

a perbeli szerződés azonban nem ilyen, ezért nem vehető figyelembe. Végül a felperest pervesztessége folytán áfamentesen a 61.109.104 forint pertárgyérték 5 %-ában megállapított, és a másodfokú eljárásban felmerült 287.500 forint + áfa ügyvédi munkadíjának megfizetésére kötelezte.

4.

A felperes fellebbezésében elsődlegesen az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte a Pp. 252. § (2) bekezdése szerint, továbbá a Pp. 252. § (4) bekezdése alapján annak elrendelését, hogy a pert az elsőfokú bíróság másik tanácsa tárgyalja. Másodlagosan az ítélet megváltoztatását indítványozta a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megalapozatlanságra és jogszabálysértésre hivatkozva. Elsődlegesen 34.300 euróban, másodlagosan 36.981 svájci frankban, harmadlagosan 10.785.635 forintban kérte az alperes marasztalását, valamint a részére fizetendő elsőfokú perköltség összegének 1.250.000 forintra történő leszállítását és az 1.000.000 forint korábbi fellebbezési illeték mellőzését.

Az ítélet hatályon kívül helyezését a másodfokú eljárásban nem orvosolható, az ügy érdemére kiható lényeges eljárási szabálysértésekre hivatkozva indítványozta, egyrészt a bizonyítékok értékelésére és az ítélet indokolására vonatkozó Pp. 206. § (1) és 221. § (1) bekezdésének megsértése miatt. Sérelmezte, hogy a bizonyításra szoruló tényekről nem kapott megfelelő tájékoztatást és a bizonyítási terhet meghatározó anyagi jogi szabályokat sem vette figyelembe az elsőfokú bíróság, ezért a Pp. 3. § (3) bekezdése alapján, valamint a szakértői bizonyítással összefüggő eljárási szabályok, a Pp. 177. § (1), 180. § (3) és 182. § (2)-(3) bekezdéseinek megsértése folytán kérte a hatályon kívül helyezést. Az elsőfokú ítélet álláspontja szerint felülbírálatra alkalmatlan, mivel az indokolás egyes részei között egyértelmű logikai kapcsolat nem áll fenn, több esetben nehezen követhető, érthetetlen és értelmetlen mondatokat tartalmaz. Nem rekonstruálható belőle, hogy a peres felek által előadott érveket és jogszabályi hivatkozásokat mennyiben vette figyelembe, és melyek alapján hozta meg a döntését. A perbeli ügylet tartalmával kapcsolatosan egymásnak ellentmondó megállapításokat tett a 21. és a 24. oldalon. Nem derül ki az ítélet indokolásából, hogy a kamat-képlet értelmezésére irányuló előadásokat miként vette figyelembe, az értelmezése során milyen jogszabályt alkalmazott a régi Ptk. 207. §-a helyett. Nem állapítható meg, hogy a felek szándékával kapcsolatos előadását milyen indokok alapján vetette el, továbbá miért mellőzte a telefonbeszélgetések során elhangzott, általa hivatkozott részeket a tájékoztatás elégségessége körében és a magánszakértői véleményre tett érveit miért hagyta figyelmen kívül. A bizonyítási teherrel kapcsolatos tájékoztatási kötelezettsége körében az elsőfokú bíróság egyrészt figyelmen kívül hagyta a bizonyítás szabályait meghatározó anyagi jogszabályt, a régi Ptk. 271. § (3) és 205/A. § (2) bekezdéseit. Nem adott tájékoztatást arra vonatkozóan, hogy bármilyen szakkérdés elbírálása szükségessé vált volna, ennek ellenére figyelembe vette **K. J.** magánszakértői véleményét és a **R. J.** igazságügyi szakértő által készített szakértői véleményt. Nem tett eleget a Pp. 3. § (3) bekezdésében írt kötelezettségének a perbeli követelés összecszerúsége tekintetében sem, noha a bizonyítás sikertelenségét a terhére értékelte. Az alperes bírói felhívást követően a követelés összecszerúságát elismerte, utóbb azonban mégis vitatta, ennek ellenére az elsőfokú bíróság a bizonyítási teher körében adott tájékoztatását nem egészítette ki. Az alperes elismerésére tekintettel, és mivel nem kapott tájékoztatást, joggal hihette, hogy a bíróság az alperes elkésett vitatása folytán ezt nem tartja bizonyításra szoruló ténynek. A szakértői bizonyítás szabályainak megsértése körében azzal érvelt, hogy a bíróság egy másik perben eljáró szakértő véleményét vette figyelembe, amit a Pp. ugyan nem zár ki, azonban biztosítani kell a szakértői bizonyítás garanciális szabályainak érvényesülését. Ennek ellenére nem kapott felhívást, hogy a szakvéleményre észrevételeket vagy kérdéseket tegyen fel, és e körben a szakértő esetleg kirendelésre kerüljön. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a szakértői véleményt nemcsak

szakkérdésben, hanem jogkérdésben, a szerződés értelmezése során is figyelembe vette. A másodlagos, az ítélet megváltoztatására irányuló fellebbezési kérelme körében előadta, hogy a fellebbezésének indokai az ítélet egészére vonatkoznak, mivel az megalapozatlan és jogszabálysértő teljes egészében, annak ellenére, hogy az alperes marasztalását csak részben kéri. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság megalapozatlanul és jogszabálysértően állapította meg, hogy a perbeli szerződéses kamat-képletnek az árfolyamindexre vonatkozó része nem százalék, ezért az 100-zal kell szorozni; hogy a felek szándéka egy kockázatos, spekulatív ügylet megkötésére irányult; hogy a szerződésben az ECB által jegyzett árfolyamokból képzett árfolyam alkalmazandó; hogy a bankközi árfolyamból csak egy létezik és az egyértelmű; hogy a képlet vonatkozásában részleges érvénytelenség nem alkalmazható, egyes eleme nem érthetetlen, ellentmondó és lehetetlen. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a régi Ptk. 209/A. §-ába, a 2/2014. PJE határozatba és a C-51/17. számú EUB döntésbe ütközően állapította meg, hogy a perbeli ügylettel kapcsolatos kockázatfeltárás és tájékoztatás kielégítő volt és hogy a meghatározó kamat-képlet nem tisztességtelen. Alaptalan az a megállapítása, hogy a saját elhatározásából váltotta át a 34.300 euró összeget forintra, hogy **R. J.** szakvéleménye azonos tárgyú eljárásban született, továbbá sérelmezte, hogy 1.000.000 forint fellebbezési illeték megfizetésére is kötelezte, és az alperes javára túlzott mértékű az ellenkérelmen túlterjeszkedő perköltségben marasztalta. Egyebekben az elsőfokú eljárásban részletesen előadott álláspontját tartotta fenn annak megismétlése nélkül.

5.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására, a felperes másodfokú perköltségében való marasztalására irányult. Álláspontja szerint sem az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének, sem a megváltoztatásának nincs helye a fellebbezésben megjelölt okokból. A felperes érvelésével szemben az elsőfokú ítélet felülbírálatra alkalmas, nem ellentmondó, a felperes valamennyi keresetét elbírált az elsőfokú bíróság, az indokolásban az elutasítás okát a Pp.-nek megfelelően megjelölte. Az elsőfokú ítélet a szerződéses kötelezettség lényeges tartalma körében nem tartalmaz ellentmondást, mivel a kamatforduló napokon mindkét felet fizetési kötelezettség terhelte, azonban beszámítás folytán ténylegesen csak egyetlen fizetés vált szükségessé. Megalapozatlanul állítja a felperes, hogy az elsőfokú bíróság a felperesi okfejtést több kérdéssel kapcsolatosan nem fogadta el, illetve alaptalanul hiányolja, hogy ennek indoka az ítéletből nem derül ki. A kamat-képlettel kapcsolatosan iratellenes megállapítást tesz, mivel az elsőfokú ítélet rögzíti, hogy matematikai képletre - mivel az számokat és matematikai műveleteket tartalmaz, és nem szavakat - nem alkalmazható a régi Ptk. 207. §-a. Iratellenesen hivatkozik arra is, hogy a felek szándékával kapcsolatos felperesi előadást figyelmen kívül hagyta, mivel tényként rögzíti, hogy a felperes magas kockázatú, spekulatív ügyletbe való befektetésekről döntött a szerződés megkötésekor. Azt is kimondja, hogy a választottbírósági ítélet ítélt dolgot eredményez, melyből az is megállapítható, hogy a bíróság nem a felperes által vitatott MIFID teszt és kockázatvállaló nyilatkozat, hanem a választottbírósági ítélet alapján rekonstruálta az ügyletet. Iratellenes a felperesi állítás a termékről adott tájékoztatás elégségességét illetően is, mivel az elsőfokú bíróság itt is a választottbírósági ítéletre utalva tett megállapításokat, ezért nem foglalkozott a felperes és az alperes előadásával. Az elsőfokú bíróság a felperes állításával szemben **K. J.** és **R. J.** nyilatkozatát nem szakértői véleményként, hanem az alperesi álláspontot alátámasztó okirati bizonyítékként vette figyelembe, amelyre egyébként a felperes részletes nyilatkozatot tett. Az elsőfokú bíróság a bizonyítási teherrel kapcsolatos tájékoztatási kötelezettségének is eleget tett és nem sértette meg a régi Ptk. felperes által hivatkozott rendelkezéseit az óvadékra és az általános szerződési feltételekre vonatkozó szabályok körében sem. A régi Ptk. 271. § (3) bekezdése ugyanis nem bizonyítási teherre vonatkozó szabályt rögzít, a 205/A. § (2) bekezdésének sérelme pedig azért nem merülhet fel, mert a perben nem volt jelentősége, hogy az adott feltételt egyedileg megtárgyalták-e. A felperes tisztességtelen szerződési feltételre vonatkozó állításokat tett, amit az elsőfokú bíróság elbírált. Nem

sértette meg a szakértői vélemény felhasználására vonatkozó szabályokat sem, mert nem tekintette úgy, hogy releváns kérdésben szakértő bevonására lenne szükség, így a csatolt szakértői véleményeket az alperesi érvelést alátámasztó bizonyítékként vette figyelembe. Vitatta, hogy az elsőfokú bíróság az összecszerűsége vonatkozó bizonyítási teherrel összefüggésben a tájékoztatási kötelezettségének ne tett volna eleget, mivel a 12. sorszámú végzésben és a 46-os sorszámú jegyzőkönyvben, utóbbiban részben pontosítva adott tájékoztatást arról, hogy a felperesnek a követelés összecszerűségét is bizonyítania kell. Nem vitatta, hogy utóbb a per elhúzódására tekintettel azt is bizonyítani kívánta, hogy a felperes a követelt összegeket nem fizette meg, így a keresete ezért is alaptalan, ezeket okiratok csatolásával kívánta alátámasztani, amellyel szemben a felperes meg sem kísérelt ellenbizonyítani. Alaptalanul állítja a felperes azt is, hogy a bíróság tájékoztatása hiányában nem volt lehetősége észrevételeket tenni **R. J.** és **K. J.** szakértői véleményeire, ezeket részletesen megtette, egyrészt a 2016. február 2-i előkészítő iratában, majd a 2017. május 5-i előkészítő irata 13. pontjában mindkét szakértői előadásra reflektált. A felperes által megjelölt okokból az elsőfokú ítélet megváltoztatása sem lehet indokolt. A 2019. január 3-i előkészítő iratában kifejtett részletes álláspontjára utalt vissza, valamint részletesen összefoglalta, hogy a felperes kereseti kérelmei körében az elsőfokú bíróság az árfolyamindex kikötés érvénytelenségének kérdését valamennyi, felperes által megjelölt ok alapján vizsgálta, többnyire az alperesi álláspontot elfogadva. Arra is kitért az ítélet, hogy a 2/2014. PJE határozat nem alkalmazható, és rámutatott, hogy matematikai képlettel kapcsolatban a régi Ptk. 207. §-a nem alkalmazható, továbbá, hogy a kamat-képlet részét képező árfolyamindex nem eredményezhet csupán részleges érvénytelenséget, mivel a szerződéses rendelkezés egy számot helyettesít. Azt is megindokolta, hogy a marasztalása a régi Ptk. 271. § (3) bekezdése, illetve 361. §-ai alapján miért nem lehetséges. A másodlagos és a harmadlagos kereseti kérelme körében is részletesen és követhetően megindokolta döntését.

6.

A fellebbezés alaptalan.

7.

Az elsőfokú ítéletnek jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt tekintettel arra, hogy a felperes fellebbezési kérelme teljes hatályon kívül helyezésre is irányult. Az ítélőtábla elsődlegesen ezt az indítványt vizsgálta, mivel megalapozottsága esetén az érdemi felülbírálatnak nincs helye.

7.1.

A felperes hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékok értékelésére és az ítélet indokolására vonatkozó szabályokat sértette meg. A kialakult bírói gyakorlat és az 1/2014. (VI. 30.) PK vélemény 1. pontjában foglaltak szerint az indokolási kötelezettség elmulasztása akkor minősül lényeges eljárási szabálysértésnek, ha az érdemi döntésre kihatással van, az elsőfokú határozatból és az eljárás adataiból nem állapítható meg, hogy az elsőfokú bíróság a döntését mire alapította, és valamennyi körülmény mérlegelésének eredményeként arra a következtetésre jut a bíróság, hogy a másodfokú eljárásban való orvoslása nem lehetséges, ezért elengedhetetlen az elsőfokú eljárás megismétlése. Az adott esetben az volt megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság a kereset elbírálása szempontjából a releváns tényeket lényegében megállapította, utalt a tényállás alapjául szolgáló bizonyítékokra és a jogi indokolása alapján egyértelmű volt, hogy mire alapította a kereset elutasítását. A felperes által a fellebbezésben hiányolt érvek és a megjelölt kifogások - a később kifejtettekre is tekintettel - nem teszik szükségessé az elsőfokú eljárás megismétlését részben azért, mert nem releváns körülményre vonatkoztak, részben pedig azért, mert a jogi indokolás pontosítására, illetőleg kiegészítésére a másodfokú bíróságnak lehetősége van.

A felperes az indokolási kötelezettség körében alaptalanul érvelt azzal, hogy az elsőfokú bíróság az ügylet lényegét nem látta át, mert az ítélet 21. és 24. oldalain részben eltérően fogalmazott. Az ítélet teljes tartalmát tekintve ez az állítás nem helytálló figyelemmel arra is, hogy az alperes előadása szerint a mindkét fél által fizetendő kamatok egybeszámítására került sor, így a beszámítások folytán ténylegesen csak az egyik félnek kellett a másik irányába teljesíteni.

7.2.

A bizonyítási teherrel kapcsolatos tájékoztatási kötelezettség elmulasztására és a szakértői bizonyításra vonatkozó szabályok megsértésére való hivatkozás azért nem alapos, mert a Pp. 3. § (3) bekezdésében foglalt szabályok megsértése önmagában nem eredményezheti a hatályon kívül helyezést, nem teszi szükségessé az eljárás megismétlését. Ettől függetlenül is téves az a felperesi hivatkozás, hogy az elsőfokú bíróság a vonatkozó anyagi jogi szabályok figyelmen kívül hagyásával adott tájékoztatást a feleket terhelő bizonyítási terhet illetően, és ezzel a Pp. 3. § (3) bekezdését megsértette. E körben a régi Ptk.-nak az óvadékkal való elszámolásra irányadó 271. § (3) bekezdése nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely miatt az adott ügyben az elsőfokú bíróságnak - figyelemmel mindkét fél előadására és a perben vitatott jogi és ténybeli kérdésekre - további tájékoztatást kellett volna adni, mivel a felperes álláspontja az óvadékkal való elszámolás körében az volt, hogy a kamat-képlet eltérő értelmezése miatt az alperest terhelte kamatfizetés, ezért neki nem kellett az óvadékkal helytállnia. E kérdés eldöntésénél ezért a perben azt kellett vizsgálni, hogy a kamat-képlet érvénytelensége megállapítható-e a felperes által megjelölt valamely okból, amennyiben pedig a szerződés érvényes, akkor az elszámolás során a képletet hogyan, a felperes által állított tartalommal kell-e értelmezni.

A régi Ptk. 205/A. § (2) bekezdésében írtaknak szintén nincs jelentősége, mivel nem volt vitatott a perben, hogy a felek egyedileg megtárgyalták-e az adott szerződési feltételt. Az elsőfokú bíróság a tájékoztatási kötelezettségének a 12. sorszámú végzésben, majd a 19. sorszámú jegyzőkönyvben, végül pedig az alperesnek az összecszerűsége is kiterjedő részletes beadványában írtakra figyelemmel a 46. sorszámú jegyzőkönyvben egyértelműen eleget tett. A tájékoztatás kiterjedt az összecszerűsége is, ami csak akkor bírt volna relevanciával, ha a felperes keresete valamelyik általa megjelölt jogalapon megalapozott lenne, ennek hiányában az összecszerűség és a fizetendő összegek vizsgálata szükségtelen. Azt azonban az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg a jogi indokolásban (az ítélet 22. oldalán „a felperes a kereset összecszerűségével kapcsolatban” kezdetű bekezdésben), hogy a felperes az alperes által 45/A. alatt csatolt okiratok szerint milyen összegű óvadékot teljesített. Ezzel szemben a felperes tényállítást csak a 34.300 euró vonatkozásában tett, amit az alperes által benyújtott okiratok egyértelműen cáfolnak. Az elsőfokú bíróságnak a 46. sorszámú jegyzőkönyvben rögzített, egyértelmű tájékoztatása és a tárgyaláson tett nyilatkozatok alapján a felperes nem gondolhatta alappal, hogy a bizonyítás e körben a vitatás elkésettsége folytán szükségtelen.

A perben szakkérdés nem merült fel, a Pp. 3. § (5) bekezdésében megfogalmazott szabad bizonyítás elvére tekintettel pedig alaptalanul hivatkozott a felperes arra, hogy az eljárási szabályok megsértésével vette figyelembe az elsőfokú bíróság az alperes által benyújtott, a saját érvelését alátámasztó magánszakértői, és a másik perben készült Rotyis-féle szakértői vélemény megállapításait. Helytállóan érvelt az alperes azzal, hogy a felperesnek a per folyamán lehetősége volt részletes észrevételeket tenni, mivel **K. J.** magánszakértői véleményét a 20. sorszám alatti, 2015. december 16-án érkezett előkészítő iratának mellékleteként, a Rotyis-féle szakértői véleményt pedig a 27. sorszámú, 2016. május 9-én érkezett beadványához csatolta. Ezt követően a felperes maga is több beadványt terjesztett a bíróság elé és több tárgyalás megtartására került sor, így lehetősége volt az alperesi álláspont alátámasztásaként benyújtott szakértői megállapításokra

érdemben nyilatkozatot tenni, vagy azt cáfoló bizonyítékot előterjeszteni, bizonyítási indítványt tenni.

8.

A fentiekre tekintettel az ítéletábra arra a következtetésre jutott, hogy az elsőfokú bíróság nem követett el olyan lényeges eljárási szabálysértést, ami a hatályon kívül helyezést a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján indokoltá tenné, ezért az elsőfokú ítéletet érdemben vizsgálta.

9.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a tényállást nagyobb részben rögzítette, ugyanakkor csak a jogi indokolásában tért ki a felek között létrejött ügylet tartalmának egyes releváns elemeire, ezért az ítéletábra a tényállást kiegészíti a csatolt iratok alapján a következőkkel.

9.1.

A felek által aláírt „Visszaigazolás-kamatswap (IRS) ügyletre” megnevezésű okirat tartalmazta, hogy ez a visszaigazolás a 2008. május 22-i keretszerződést kiegészítő olyan kétoldalú megállapodás, melyben a két fél kötelezettséget vállalt arra, hogy egy meghatározott tőkeösszegre - az adott esetben 200.000 CHF-re - mint számítási alapra egy meghatározott kamat-megállapítási módszer szerint kalkulált kamat cash flow-t előre meghatározott jövőbeni időpontokban egy másik kamat-megállapítási módszer szerint kalkulált cash flow-ra cserél. A tőkeösszeg csak a kalkuláció alapjául szolgál és nem történik tőkecsere.

A felperes az ún. strukturált kamat megfizetésére vállalt kötelezettséget 2009. és 2013. között, évente, konkrétan meghatározott naptári napon. A strukturált kamat számítása a következő volt: „12M CHF LIBOR - 1,20% + Árfolyamindex”. Ha a CHF/HUF spot árfolyam nagyobb, mint 185, akkor az árfolyamindex = „Spot/185,00-1”. A spot a fizetési esedékesség napját két banki munkanappal megelőző érvényes ECB általi árfolyamfixing. A fixing nap a kamatperiódus első napját megelőző második banki nap. Ha a CHF/HUF spot árfolyam kisebb, mint 185, akkor az árfolyamindex = 0. Amennyiben a CHF/HUF árfolyam a bankközi piacon bármikor a 165,50-es szinten vagy az alatt található, akkor az árfolyamindex értéke 0 a hátralévő teljes futamidőre.

Ezzel szemben az alperes az úgynevezett változó kamat fizetésére vállalt kötelezettséget ugyanazon naptári időpontokra vonatkozóan azzal, hogy a változó kamatláb 12 havi CHF LIBOR. Rögzítették azt is, hogy az ügyfél köteles az ügylet fedezetéül a banknál óvadéki letétet elhelyezni, amelynek mértéke az ügylet tőke összegének legalább 60%-a. A bank folyamatosan értékeli az ügyfél nyitott pozícióit és amennyiben az óvadék mértéke 7% alá csökken, úgy az óvadék kiegészítésére szólítja fel, amit az ügyfélnek a Treasury keretszerződésben meghatározott módon kell teljesítenie.

9.2.

A felperes által 2008. szeptember 16-én aláírt kockázatfeltáró nyilatkozat az ügylet tekintetében egyértelműen rögzítette, hogy az azonnali ügyletet meghaladó mértékű különleges kockázatot jelent, amely eredményeként viszonylag alacsony fedezettel nagy értékű nyitott pozíciók árfolyamváltozásait lehet megnyerni vagy elveszíteni. „Következésképpen a nyereség vagy a veszteség többszöröse lehet az általam a Bank részére átadott fedezetnek, vagy a Banknál rendelkezésemre tartott Hitelkeret terhére fedezetként zárolt összegnek. Tudomással bírok arról, hogy elveszthetem a fedezetet, amelyet a pozíció létrehozása és fenntartása érdekében a Banknál fedezetként elhelyeztem.” Rögzíti azt is, hogy a felperesnek tudomása van arról, hogy az árfolyamindex swap megkötésével kamatkockázatának egy része devizakockázattá alakul, amely elvben korlátlan kockázatot jelenthet, továbbá, hogy a tőkeáttételes pozíció különösen érzékeny az

árfolyam-alakulására.

9.3.

Az ügylet megkötésének feltételeként szükséges óvadékot a felperes HUF és EUR összegekkel teljesítette. Az alperes 34.300 euró és 12.071.700 forint pénzüsségeket kezelt óvadékként oly módon, hogy 2008. október 15-én az euró összeget átváltotta forintra, így a felperes forintszámláján 8.472.100 forint jelent meg. 2009. december 29-én az óvadékot 8.851.808 forinttal egészítette ki. Az óvadékot az alperes kamatozó betét formájában tartotta, melyből 2010. és 2013. között több alkalommal különböző mértékű összeget használt fel.

9.4.

Az ítélet tábla kiegészíti továbbá a tényállást a felperes és Sz. Cs. között 2008. szeptember 19-én 15 óra 25 perckor folytatott telefonbeszélgetés (A/10) azon részével, amelyben Sz. Cs. tájékoztatta a felperest az ügylet és a kamat-képlet tartalmáról.

Sz. Cs. elmondta, hogy „az ügylet névértéke 200.000 svájci frank, a kamatláb cserék úgy néznek ki, hogy 12 havi svájci frank LIBOR kamatot fizet a Bank az Ön részére évente egyszer ebben az ügyletben. Ön ezzel szemben ugyanezen a napon, tehát szintén évente egyszer fizet 12 havi svájci frank LIBOR-nál 1,2%-al kevesebb kamatot + egy árfolyamindex értéket. Az árfolyamindex csak akkor növelheti meg Önnek a kamatfizetési kötelezettséget az ügyletben, hogyha valamelyik évfordulós napon 185 forint fölött lenne a svájci frank-forint árfolyam és előtte még nem ütöttük ki az árfolyamkockázatot az ügyletből. Ebben az esetben Önnek annyi százalékkal kell több kamatot fizetni a névértékre vetítve, ahány százalékkal az árfolyam a 185-ös szintet meg fogja haladni az adott napon.”

10.

Az így kiegészített tényállásra is tekintettel az ítélet tábla az elsőfokú bíróság döntésével egyetért, a jogi indokolásban kifejtetteket részben osztja, de az indokolást pontosítja és ki is egészíti az alábbiak szerint.

11.

Az elsőfokú bíróság helyesen indult ki abból, hogy a választottbíróság ítélete alapján elsődlegesen azt kell megállapítani, hogy a felperes kereseti kérelmében foglaltakból mi minősül ítélt dolognak. Ebben a körben azonban a szükséges következtetéseket nem vonta le teljes körűen, illetve egyértelműen.

11.1.

A bírói gyakorlat (BH2002. 235.) már rámutatott, hogy az ítélt dolog tárgya: a keresettel érvényesített jogról való döntés, az annak alapjául szolgáló releváns tények és jogi okfejtések, így a felek közötti jogviszony minősítése is, amely utóbb vitássá nem tehető, attól egy későbbi perben a bíróság sem térhet el (Pp. 229. §).

11.2.

A választottbíróság csatolt irataiból megállapítható volt, hogy abban az eljárásban a felperes elsődlegesen a felek között létrejött szerződés érvénytelenségének a megállapítását kérte jóerkölcsbe ütközés címén, másodlagosan pedig kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest figyelemmel arra, hogy a tájékoztatási kötelezettségének nem tett eleget. A választottbíróság egyértelműen állást foglalt abban a kérdésben, hogy a szerződés nem ütközik jóerkölcsbe. A másodlagos kereset körében azt vizsgálta, hogy az alperes a jogszabályok és a szerződés szerint eleget tett-e a

tájékoztatási kötelezettségének (választottbíróság ítélet IV. pont 7. oldal). Megállapította, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozatok és az ügyletre vonatkozó prezentációs anyag tartalma alapján az alperes az ügylettel kapcsolatos kockázatokat a szerződéskötés időpontjában ismert tények és körülmények figyelembevételével megfelelően feltárta (választottbíróság ítélet 11. oldal első bekezdés). A kockázatfeltáró nyilatkozat, valamint az ügyletkötés során a felperes és **Sz. Cs.** között folytatott telefonbeszélgetés kapcsán rögzítette, hogy az azokban foglalt, illetve ott elhangzott információk világos, egyértelmű, kiegyensúlyozott és pontos tájékoztatást adtak a felperes számára (választottbíróság ítélet 13. oldal második bekezdés), az alperes sem a terméktájékoztatásban, sem a telefonos ügyletkötés során nem használt nyilvánvalóan érthetetlen, értelmezhetetlen kifejezést, nyelvtani szerkezetet és a tájékoztatás terjedelmét a közölni kívánt tartalommal összhangban határozta meg (választottbíróság ítélet 14. oldal ii pont.) Vizsgálta továbbá a választottbíróság, hogy létrejött-e a felek között a szerződés és megállapította, hogy az a felperes és **Sz. Cs.** között telefonon folytatott beszélgetéssel létrejött (választottbíróság ítélet 12. oldal első bekezdés), ugyanakkor a megállapodás végleges tartalmát a másodfokú ítélet tényállás kiegészítésében részletezett visszaigazolás mint írásbeli szerződés tartalmazza (választottbíróság ítélet 12. oldal második bekezdés).

11.3.

A választottbíróági eljárásban a keresettel érvényesített jogra, az arról hozott döntésre, továbbá a fentiek szerint a döntés alapjául szolgáló releváns tényekre és jogi okfejtésekre tekintettel ítélt dolognak minősül és ezért már nem vitatható, hogy a felek között a szerződés létrejött, annak végleges tartalmát az írásba foglalt visszaigazolás tartalmazza és az alperes az ügylet lényegéről, a kapcsolódó kockázatokról megfelelően tájékoztatta a felperest, továbbá a megállapodás nem ütközik nyilvánvalóan a jóerkölcsbe. A jelen perben előterjesztett kereset tekintetében ezért érdemben nem volt vizsgálható a felperesnek az az állítása, hogy a megállapodás nem jött létre, jóerkölcsbe ütközik, illetőleg, hogy azért állapítható meg a tisztességtelenség, mert az ügylet lényegéről, a kapcsolódó (árfolyam)kockázatról az alperes nem tájékoztatta megfelelően.

11.4.

Itt utal az ítélet tábla arra, hogy a felperes kérelmei látszólagos keresethalmazatban állnak egymással, ebből következően a per részbeni megszüntetésének nem volt helye. Az, hogy a keresetben szereplő egyes állítások, jogi érvelések ítélt dolognak minősülnek csak azt eredményezi, hogy ezekkel a bíróságnak érdemben nem kellett foglalkoznia.

12.

Helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság abban, hogy elsődlegesen a felperes által megjelölt semmisségi okok fennállását, vagyis a szerződés érvénytelenségét kellett vizsgálni a 2/2010. (VI. 28.) PK véleményben foglaltakra is tekintettel. Ebben a körben az ítélet tábla csak utal az elsőfokú ítélet helyes indokaira. Az érvénytelenség megállapítására azonban az alábbi okok miatt nem látott lehetőséget.

12.1.

A felperes érvénytelenségi okként elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a strukturált kamat képletében az árfolyamindex tényező érthetetlen, lehetetlen, ellentmondásos, ezért a régi Ptk. 228. §-ának (3) bekezdése értelmében semmis. A régi Ptk. hivatkozott rendelkezése azonban a feltétel és időhatározás cím alatt azt az esetet szabályozza, amikor a felek a szerződés hatályának beálltát, illetve megszüntét teszik függővé egy bizonytalan jövőbeni eseménytől (felfüggesztő, illetve bontó feltétel). Ehhez kapcsolódóan rendelkezik a 228. § (3) bekezdése arról az esetről, ha a feltétel

érthetetlen, ellentmondó, jogellenes vagy lehetetlen. Jelen esetben a kifogásolt rendelkezés azonban nem a szerződés hatályához kötődik, de még csak nem is a felperesi szolgáltatás nyújtásának a feltétele. Nincs szó bizonytalan jövőbeni eseményről, a felek a teljesítési kötelezettség időpontjait egyértelműen megjelölték, naptári naphoz kötötték. A képlet csak a szolgáltatás mértékét határozza meg, ebből következően a régi Ptk. 228. §-ának (3) bekezdése nem szolgálhat az érvénytelenség alapjául. Az, hogy a képlet szerint mi a helyes számítás, mire terjedt ki a felek akarat, kölcsönös és egybehangzó akaratnyilvánítása, a szerződés tartalma vonatkozásában vizsgálható, illetve a kikötés tisztességtelensége körében.

12.2.

Másodlagosan a felperes az egyes általános szerződési feltétel tisztességtelensége alapján állította a szerződés részleges, illetve teljes érvénytelenségét. Az elsőfokú bíróság helyesen rögzítette, hogy a felek között fogyasztói szerződés jött létre és az általános szerződési feltételek tisztességtelensége vizsgálható. Az ítéletábra egyetértett azzal is, hogy a 2/2014. polgári jogegységi határozat, illetve a fogyasztóvédelmi irányelv egyes rendelkezéseinek értelmezését tartalmazó C-51/17. EUB ítélet megállapításait az adott ügyletre közvetlenül nem lehet alkalmazni, mivel azok a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződésekben az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül a fogyasztóra telepítő rendelkezések kérdésénél, a fogyasztó tájékoztatására vonatkozó világos, érthető megfogalmazás követelményeit fogalmazzák meg az EUB C-26/13. számú ítéletéből kiindulva. Utal az ítéletábra ugyanakkor arra, hogy a jogszabályoknak, így a Bszt.-nek való megfelelést a korábban kifejtettek szerint a választottbíróság már vizsgálta és egyértelműen arra a megállapításra jutott, hogy a felperes megkapta az ügylet tartalmáról és annak kockázatáról a jogszabályoknak megfelelő tájékoztatást.

12.3.

A választottbíróság azonban a szóbeli tájékoztatás és az előzetes prezentációs anyag kapcsán rögzítette, hogy az alperes nem használt nyilvánvalóan érthetetlen, értelmezhetetlen kifejezést és nyelvtani szerkezetet. A főszolgáltatás körébe tartozó, a felperes által fizetendő és a visszaigazolásban leírtak szerint számítandó strukturált kamat képletének érthetőségét, egyértelműségét, világosságát a tisztességtelenségre vonatkozó régi Ptk. rendelkezései alapján nem értékelte, ezért azt jelen eljárásban vizsgálni kellett.

A régi Ptk. szerződéskötéskor hatályos 209. § (4) bekezdése értelmében a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók a főszolgáltatást megállapító, illetve a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötésekre. A 2009. május 22-től hatályos (5) bekezdés rendelkezik arról, hogy a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók a főszolgáltatást megállapító, illetve a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötésre, ha azok egyébként világosak és érthetőek. A régi Ptk. utóbbi, a szerződés megkötését követően beépített rendelkezése felel meg a 93/13. EKG tanácsi irányelvben foglaltaknak, ezért annak értelmében a perbeli megállapodásnál is vizsgálendő a főszolgáltatást megállapító rendelkezések tekintetében, hogy azok világosak és érthetőek-e, mert amennyiben nem, az a tisztességtelenség megállapításának alapjául szolgál (2/2014. PJE III. pont indokolása).

12.3.1.

A strukturált kamat képlete a visszaigazolás szerint a következő volt: 12 havi CHF LIBOR - 1,20% + Árfolyamindex. Ezen belül az árfolyamindex (ha a CHF/HUF spot árfolyam nagyobb, mint 185) "Spot/185,00-1". A spot a fizetési esedékesség napját két banki munkanappal megelőző érvényes ECB általi árfolyamfixing. Ha a CHF/HUF spot árfolyam kisebb, mint 185, akkor az árfolyamindex

= 0. Amennyiben a CHF/HUF árfolyam a bankközi piacon bármikor a 165,50-es szinten vagy az alatt található, akkor az árfolyamindex értéke 0 a hátralévő teljes futamidőre.

A strukturált kamat képlete a fentiekben leírtak szerint nem csak számokat és matematikai műveleteket tartalmaz, hiszen abban megjelenik az árfolyamindex fogalma, ezért az értelmezésnél a régi Ptk. 207. §-ának (1) bekezdése alkalmazható, az elsőfokú bíróság ennek megfelelően vizsgálta is az egyes fogalmakat.

12.3.2.

A képletből a felperes a százalék számításának módját, a spot definíciójában az ECB általi CHF/HUF árfolyam meghatározását, és a kiütési pontnál megjelenő bankközi piac fogalmát, ezek egyértelműségét, érthetőségét, világosságát kifogásolta. Az ítélet tábla az ECB általi árfolyamfixing meghatározhatósága, értelmezése körében egyetért az elsőfokú bíróság által kifejtettekkel. Mivel az ECB CHF/HUF árfolyamot nem jegyez, nyilvánvaló, hogy csak származtatott árfolyam lehet a szerződéses fogalom, amely az EUR/CHF és az EUR/HUF árfolyamokból számítható és az értelmezésénél alkalmazható. Hasonlóképpen a bankközi piac fogalma is világos, mivel egy általánosan tájékozott, átlagos fogyasztó számára sem jelenthet mást, mint azt a piacot, ahol a bankok egymással üzletet kötnek. Mindezek a kérdések értelmezési és nem különleges szakértelmet igénylő kérdések, ezért a szakértői bizonyítás nem volt szükséges a perben.

12.3.3.

Az ítélet tábla egyetért azzal, hogy ha a szerződéses szolgáltatás mértékét kizárólag matematikai képlet formájában határozzák meg a felek, akkor a meghatározás csak abban az esetben egyértelmű, ha a képlet minden számadatot és matematikai műveletet tartalmaz. Az adott esetben azonban a strukturált kamat részét képező árfolyamindex tisztességtelenségének, egyértelműségének a vizsgálata során nem magából a visszaigazolásban leírt képletből, hanem abból kellett kiindulni, hogy - a választott bíróság ítélete folytán már nem vitathatóan - a felek között a kamatswap ügylet szóbeli megállapodással, a **Sz. Cs.-val** telefonon folytatott beszélgetés során jött létre, a visszaigazolás pedig a már szóban létrejött ügylet módosításaként értékelhető a fedezetkiegészítésre vonatkozó többletfeltétel miatt. A leírt kamat-képlet ilyen módon csak a szóban elhangzott megállapodást rögzítette, illetve erősítette meg. A felperes számára így már a 2008. szeptember 19-én telefonon elhangzottakból ismert és felismerhető kellett legyen, hogy a strukturált kamat képletének árfolyamindexre vonatkozó részét hogyan kell értelmezni, az mit jelent, számszerűen mit határoz meg. **Sz. Cs.** pedig mind a bank, mind a felperes által fizetendő kamat mértékének meghatározását részletesen elmagyarázta. Egy figyelmes és körültekintő, általánosan tájékozott fogyasztó számára, aki egy kockázatos ügyletre kíván megbízást adni, egyértelmű és érthető kellett legyen a magyarázat.

Sz. Cs. ugyanis a kiegészített tényállásban foglaltak szerint részletesen kifejtette, hogy a kamatláb cserék „úgy néznek ki”, hogy 12 havi svájci frank LIBOR kamatot fizet az alperes, a felperes pedig ennél 1,2%-al kevesebb kamatot + egy árfolyamindex értéket. Rámutatott, hogy az árfolyamindex azonban csak akkor növelheti a kamatfizetési kötelezettséget, ha valamelyik évfordulós napon 185 forint fölött lenne a svájci frank-forint árfolyam és előtte még „nem ütötték ki az árfolyamkockázatot az ügyletből”. Végül az hangzott el, hogy „Ebben az esetben Önnek annyi százalékkal kell több kamatot fizetni a névértékre vetítve, ahány százalékkal az árfolyam a 185-ös szintet meg fogja haladni az adott napon.”

A magyarázat tehát egyértelműen százalékszámításra utalt, tartalmazta, hogy a felperesnek annyi százalékkal kell több kamatot fizetni, mint amennyi százalékkal az árfolyam a 185-ös szintet meghaladja. Ez csak azt jelentheti, hogy a felek a 185-öt tekintették 100 %-nak, így ahhoz képest az

azt meghaladó árfolyamértéket százalékban kell kifejezni. Ennek alapján helytállóan hivatkozott arra az alperes, hogy az írásban megküldött visszaigazolásban feltüntetett műveletnél százalék számítása történik annak ellenére, hogy a képlet maga a 100-zal való szorzást kifejezetten nem tartalmazza, hiszen ez felel meg a szóbeli megállapodásban foglaltaknak.

12.3.4.

A fentiekből következik, hogy a felperesi szolgáltatás mértékét meghatározó strukturált kamat, ezen belül az árfolyamindex meghatározása egyértelmű, világos, ezért nem tisztességtelen. A felperes tehát a kamat-képlet árfolyamindex rendelkezésének tisztességtelensége miatt is alaptalanul igényelte az érvénytelenség jogkövetkezményének alkalmazását, az eredeti állapot helyreállításaként az általa megfizetett óvadék visszafizetését. Az ítéletábra ezért csak utal arra, hogy osztja az elsőfokú bíróság álláspontját, hogy az árfolyamindexre vonatkozó rendelkezés semmissége, mivel az a főszolgáltatást meghatározó szerződési feltételt érinti, a szerződés teljes érvénytelenségét eredményezné.

12.4.

A szerződés érvényességének esetére előterjesztett, lényegében teljesítésre irányuló kereset is azon alapult, hogy a kamat-képletet a felperes által előadottak szerint kell értelmezni, és a számítás során a 100-zal való szorzást el kell hagyni, ezért helytállóan jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy ez a kereseti kérelem is megalapozatlan. A felperes által hivatkozott régi Ptk. 207. § (2) bekezdése az adott esetben nem alkalmazható, mivel a fogyasztói szerződés tartalma egyértelműen megállapítható, így e mögöttes szabály szerinti, a fogyasztó számára kedvezőbb értelmezés lehetősége fel sem merül. A fentiekben kifejtettek miatt az alperes a fizetendő kamatot minden évfordulón a szerződés rendelkezéseinek megfelelően határozta meg, így nincs olyan óvadékként kezelt összeg, amellyel el kellene számolni, és ami a felperesnek visszajárna.

13.

A felperes alaptalanul sérelmezte az alperes pernyertessége folytán megítélt perköltség összegét és alaptalanul kérte annak 1.250.000 forintra való leszállítását. Az elsőfokú bíróság helytállóan hivatkozott a Pp. 78. §-ára mint főszabályra, valamint a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (továbbiakban: IM rendelet) 3. § (2) bekezdésére, mivel az alperes ellenkérelmében perköltségét ennek alapján kérte megállapítani. A felperes a pertárgy értékét a keresetlevélben 61.109.104 forintban jelölte meg, amit az alperes nem kifogásolt, így azt az elsőfokú bíróság elfogadta. Az ítélet indokolása ugyan a pertárgyérték 5%-ában meghatározott ügyvédi munkadíjra utal, az IM rendelet 3. § (2) bekezdése szerint ugyanakkor az alperes 10.000.000 forintig 500.000 forint, az a fölötti részre 1.533.270 forint, összesen 2.033.270 forint + áfa, bruttó 2.582.000 forint megfizetésére tarthatott igényt pernyertessége esetére. Az ítéletábra az elsőfokú bíróság 2017. június 21. napján kelt ítéletét hatályon kívül helyező 14.Gf.40.610/2017/6/II. számú végzésében a másodfokú eljárásra 287.500 forint + áfa ügyvédi munkadíjat állapított meg, melyet az alperes pernyertességére tekintettel szintén jogosult igényelni. A megismételt elsőfokú eljárásban az IM rendelet 3. § (4) bekezdése szerint a peres eljárásban megállapítható munkadíj legfeljebb 50%-a lehet az ügyvédi munkadíj, az elsőfokú bíróság a fenti összeg ellenére csak 473.000 forint perköltséget állapított meg az alperes javára. A felperes mindezek alapján alaptalanul hivatkozott arra, hogy a perköltség vonatkozásában az alperes ellenkérelmén a bíróság túlterjeszkedett, mivel a kifejtettek szerint a megállapított ügyvédi munkadíj nem haladja meg az IM rendelet alapján adható és az alperes által megjelölt perköltség mértékét, ami eltúlzottnak sem tekinthető. A felperes nem fejtette ki, hogy a 2015. február 10-én indult és a 2019. február 12-én született elsőfokú ítéletig tartó eljárásban az elsőfokú bíróság által megállapított 2.033.270 forint + áfa és 473.000 forint összegű ügyvédi munkadíj miért lenne túlzó mértékű az ügyben tartott tárgyalások számát, az ügy bonyolultságát, és

a jogi képviselő által kifejtett tevékenységet is figyelembe véve. Ezek alapján az ügyvédi munkadíj mérséklését semmilyen körülmény nem indokolja, arra az ítéletábra sem látott lehetőséget. A felperes a Pp. 80-83. §-ában foglalt olyan körülményre sem hivatkozott, ami a perköltség viselésre vonatkozó főszabály alóli kivételt és ezáltal a perköltség leszállítására irányuló kérelmét megalapozta volna.

A felperes alaptalanul sérelmezte a hatályon kívül helyezés folytán felmerült 1.000.000 forint fellebbezési illetékben való marasztalását is, mivel a megismételt eljárás eredményeként a keresetet elutasító döntés folytán pervesztes lett, így az általa le nem rótt fellebbezési illeték állam javára történő megfizetésére a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján köteles. A felperes jogszabályi hivatkozás nélkül a tisztességes eljáráshoz való jog megsértésére hivatkozott mindössze, ami azért indokolatlan, mert az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 51. § (1) bekezdése értelmében azokban a jogorvoslati eljárásokban, amely során a bíróság a határozatot hatályon kívül helyezi, a megismételt eljárásban a fél az illeték ismételt megfizetése alól mentesül. E jogszabályi kedvezményre tekintettel a felperest az újabb fellebbezés során hátrány nem érte, mivel a megismételt eljárást követő jogorvoslati eljárásban fellebbezési illetéket egyáltalán nem kell fizetnie.

14.

A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

15.

A másodfokú eljárásban a felperes pervesztes lett, így a fellebbezéssel érintett 13.955.760 forint perértékre figyelemmel kötelezte az ítéletábra az alperes jogi képviselettel felmerült ügyvédi munkadíjának megfizetésére, melynek mértékét az IM rendelet 3. § (3), (5) és (6) bekezdései alapján a másodfokú eljárás kisebb munkaterhére figyelemmel mérlegeléssel állapította meg.

Budapest, 2019. november 21.

dr. Sándor Ottó s.k.
a tanács elnöke

. Buglyó Gabriella s.k.
előadó bíró

dr. Ócsai Beatrix s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági tisztviselő